

BUITEN

3^E JAARGANG N^O. 7.

ZATERDAG 13 FEBRUARI 1909.

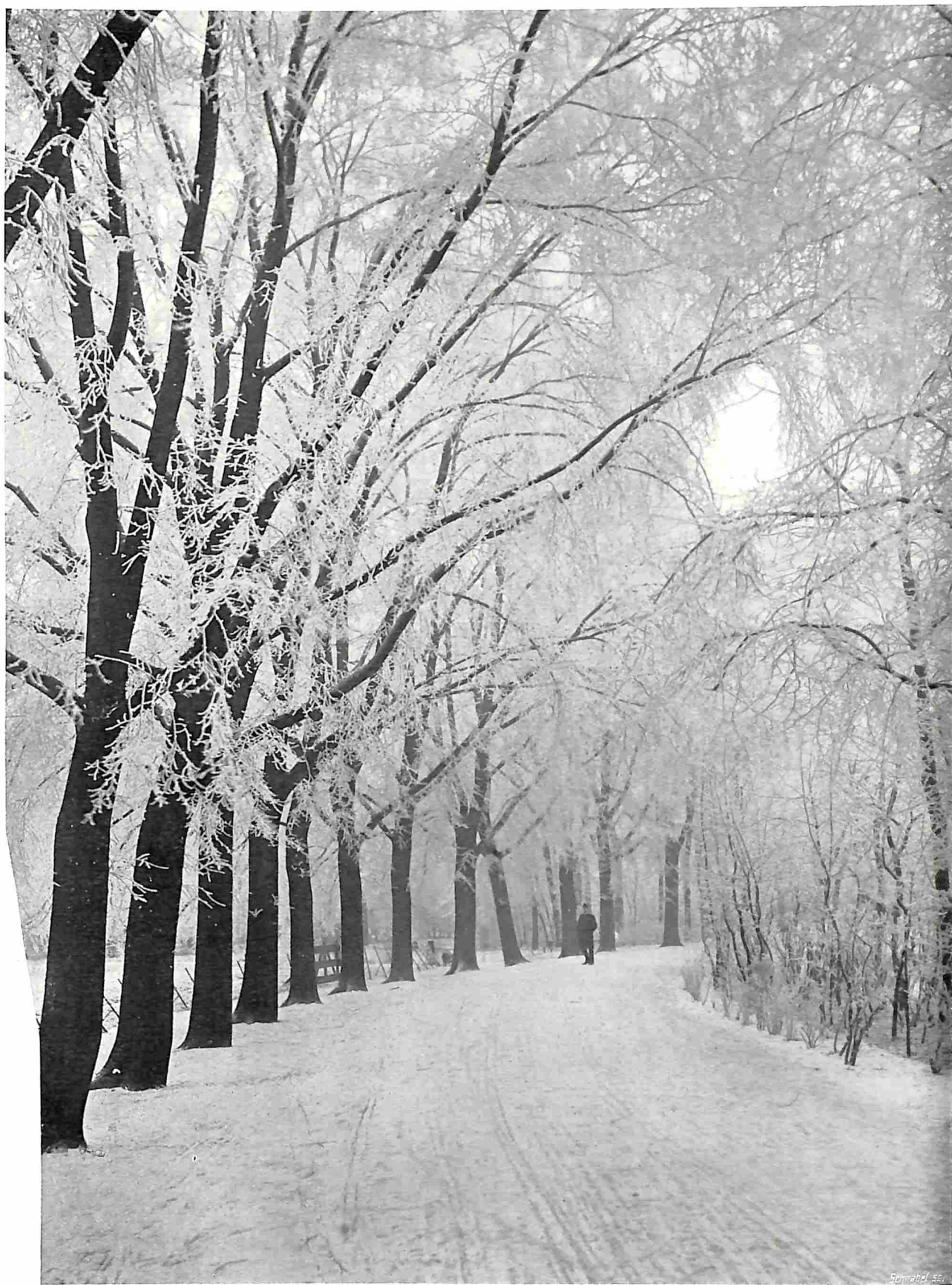

Foto Aug. F. W. Vogt.

DE WITTE WINTERWERELD.

INHOUD:

DE RIJP. ILLUSTRATIES.	BLZ. 73, 75 EN 77—79
DE STERRENHEMEL IN FEBRUARI, DOOR A. A. N.	BLZ. 74
DE SERRE IN DEN WINTER, DOOR W. R.	74
TEGEN VOGELSCHADE, DOOR E. TH. W.	75
DE GROOTE TEMPEL VAN SRI RANGAM, DOOR X., GE- ILLUSTREERD	76
EEN SPOOKHUIS IN H—SHIRE, UIT HET ENGELSCHE, DOOR A. F. T'ANSON (SLOT)	76
DE KUIFMEESE, DOOR J. F. L. DE MEYERE.	78
SPREUKEN OVER VISSCHEN, DOOR P. FRANSEN JZ.	79
WATERLELIES, GEÏLLUSTREERD	79
R.I.P., DOOR LUCY D'ANDRETSCH.	82
SPINNEN ALS LUCHTSCHIPPERS (SLOT).	83
KOEKOEKROEP, DOOR G.	84

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Bij iedere rubriek wordt gelegenheid voor correspondentie opengesteld en gelieve men vragen aan de Redactie te richten.

Fraaie foto's zullen gaarne ter beoordeeling ontvangen worden. Te adresseeren aan de Redactie of aan de Uitgevers. De inzender verzume vooral niet duidelijk zijn naam en adres te vermelden; ook achter op de foto's.

Van tijd tot tijd zullen prijsvragen voor de beste foto's op een of ander gebied worden uitgeschreven.

De Uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van ene annonce, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Het auteursrecht voor den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de Wet van 28 Juni 1881, Stbl. No. 214.

DE STERRENHEMEL IN FEBRUARI.

HET volgende overzicht geeft den stand der *Sterrenbeelden* in den vóóravond (omstreeks 8 uur):

Zenith: Giraffe, Wagenman;
Noorden: Kleine Beer, Cepheus, Draak;
Noordoosten: Groote Beer, Jachthonden;

Oosten: Hoofdhaar van Berenice, Kreeft, groote en kleine Leeuw, Lynx, Sextant, Waterslang;
Zuidoosten: Tweelingen;
Zuiden: Eenhoorn, Eridanus, groote en kleine Hond, Orion; Stier;
Zuidwesten: Walvisch;
Westen: Andromeda, Driehoek, Hagedis, Pegasus, Perseus, Ram, Visschen;
Noordwesten: Cassiopeia, Zwaan.

De *Melkweg* loopt te 8 uur van Zuidoost naar Noordwest en bereikt in het Zuidwesten een hoogte van 75° boven den horizon. Bij afwezigheid van maanlicht zal men na zonsondergang gemakkelijk het *Zodiakaallicht* (Buiten I No. 17) kunnen vinden, als een schuin op den Westhorizon staande lichtpluim; Februari is voor de waarneming van dit verschijnsel wel de gunstigste maand. Ook de *Gegenschein*, het uiterst zwakke schijnsel, dat zich diametraal tegenover de zon bevindt, is deze maand in zeer heldere maanvrije nachten allicht te vinden; men zoekte het in het sterrenbeeld Leeuw. Er zijn in Februari drie *Algol minima* te observeeren nl. den 9^{en} te 1 uur na middernacht, den 12^{en} te 10 uur en den 15^{en} te 7 uur; ook in het begin van Maart vallen er nog twee, die goed waarneembaar zijn, nl. den 4^{en} te 12 uur en den 7^{en} te 9 uur.

De *tijdsvereffening* bereikt in Februari haar maximum, ten bedrage van 14 minuten; de zon blijft de heele maand een klein kwartier bij het horloge achter.

De totale vertraging, die de zon van begin November tot half Februari tegenover een goedlopend horloge vertoont, bedraagt een half uur. Ik wees er al meermalen op (men zie vooral No. 1 van den tweeden jaargang), dat deze vertraging medewerkt om het lengen der avonden reeds in Januari duidelijk merkbaar te maken.

Mercurius, die in het begin van Februari nog avondster was, komt den 11^{en} in conjunctie met de zon, en wordt daarna morgenster. Ofschoon de planeet den 9^{en} Maart een Westelijke elongatie van meer dan 27° bereikt, zoo zal de waarneming toch niet gemakkelijk zijn, daar zij laag staat en maar één uur vóór de zon opkomt.

Venus is niet meer waarneembaar. Voor *Mars* daarentegen breekt het waarnemingsseizoen aan. De planeet komt half Februari al een uur of vier vóór de zon op, en kan in het sterrenbeeld Ophiuchus na 4 uur 's morgens worden gezien; haar beweging blijft tot September 1909 rechtlopend, d.i. naar het Oosten gericht.

Jupiter is den heelen nacht waarneembaar, en een prachtig en dankbaar object voor bezitters van middelmatige kijkers, niet het minst om de vier heldere wachters, die in hunne steeds wisselende constellatie elken avond weer tot beschouwing uitlokken. Tot 1 Mei zal de planeet in teruggaande beweging blijven; zij zal dien datum de ster der eerste grootte Regulus (z Leonis) tot op 6° genaderd zijn. Den 28^{en} Februari staat Jupiter in oppositie met de zon: men verzume dien avond niet, te letten op een der satellieten (I), die van half tien tot bij twaalfen tegelijk met zijn schaduw op de Jupiterschijf zichtbaar zal zijn, en die schaduw ten deele zal bedekken.

Saturnus is nog maar alleen kort na zonsondergang in het Westen zichtbaar.
A. A. N.

DE SERRE IN DEN WINTER.

B IJ het woord serre denk ik hier niet aan een broeikas of kweekkas. Maar aan de bekende aan een woonhuis, liefst aan de huiskamer verbonden ruimte, welke hoofdzakelijk met glas van de buitenlucht afgesloten is en daardoor zeer geschikt is voor het gebruik van bloemen en planten als versieringsmateriaal. Juist om die laatste hoedanigheid houd ik zeer veel van zoo'n serre. En in den winter wel het allermeest. Dan geeft ze ons de gelegenheid om nog iets van den zomer bij ons te hebben.

Ik stel voorop dat het houden van planten en bloemen, vooral in den winter, veel bezwaren meebrengt. 't Schijnt vaak onmogelijk om ze frisch en gezond te houden. Voor velen zijn ze een bron van niets anders dan teleurstelling. Is dat noodig, onafwendbaar? Bij een beetje kennis en zorgende liefde, neen!

In een serre, welke gebruikt wordt, stuift het altijd. Daardoor komen de planten gaandeweg onder 't stof; de bladeren kunnen met verstopte huidmondjes niet ademen en de planten vertoonen spoedig de nadeelige gevolgen daarvan. Zij hebben evenals wij menschen niet alleen licht, maar ook lucht noodig. Men moet daarom in een serre vlijtig een plumeau gebruiken. Dit is echter niet voldoende. Want dat bewerken met de plumeau is vaak niets anders dan verplaatsen van de stof, die in de lucht gejaagd, spoedig weer neervalt, soms terug op de plant, welke men meende er van te bevrijden. Het beste is en blijft besproeien. Maar dat gaat in een serre niet best, althans niet wanneer men 't zoo doet, dat het helpt. Daarom is de beste raad: men brenge de planten, als het weer het toelaat, naar buiten en make ze daar met een gieter, voorzien van een broes met kleine gaatjes, goed nat. Men doe dat met niet te koud water, herhale dat eenige keeren. En als ze dan weer in de serre op haar plaats gezet van frischheid glanzend en haar kleuren weer ten volle vertoonen, is 't precies alsof ze u danken en zeggen: „Wat hebt ge ons heerlijk onthaald!”

Een ander bezwaar is, dat veel planten, hoezeer ze ook houden van frissche lucht, evenals de meeste menschen, plotselinge luchtverwisseling niet verdragen. Gij wilt uw serre eens opknappen en gaat naar den bloemist om het noodige materiaal aan te schaffen. Recht tevreden over de gedane keuze, plaatst ge uwe planten; heerlijk ziet de serre er uit. Misschien zijt ge zelf den afgeloopen zomer aan 't kweeken geweest in uw tuin en gebruikt ge nu eigen kweekelingen. Over een paar weken begint ge te klagen. Wat het is, ge weet het niet, maar uwe planten hebben veel van de vroegere aantrekkelijkheid verloren. Bloemknoppen, die U zulk een schoon vooruitzicht gaven, zijn afgevallen; veel bladen zijn denzelfden weg gevolgd, of zijn ineengeschrumpeld. Toch hebt gij ze zoo goed verzorgd, geregeld begoten, afgestofd! Wat kan de oorzaak zijn? De plotselinge luchtverwisseling! Bij den bloemist stonden ze in kassen of bakken vervuld met eene warme, vochtige lucht. De buitenlucht in uw tuin verschilde zeker, althans over dag, wat de temperatuur betreft niet veel van de lucht in uw serre, maar zal toch gemiddeld wel iets lager en zeker veel vochtiger zijn geweest dan deze, zoo vaak in verbinding met de kachelwarmte van uw huiskamer. Welnu, er zijn planten, die groote en plotselinge veranderingen in hunne levensvoorwaarden niet dulden. Andere, die er zich slechts in kunnen schikken als men haar den tijd geeft om zich aan de nieuwe toestanden aan te passen. Slechts weinige zijn op dit punt vrij ongevoelig. Een der beste middelen om aan dit bezwaar tegemoet te komen is: geen in bakken of kassen getrokken planten te kiezen, maar bij voorkeur zulke, die een minder verweekeljkende opvoeding hebben ontvangen, en dan nog onder toestanden, welke met die eener serre zooveel mogelijk overeenkomen. Verder: tijdig, reeds in den herfst, wanneer er nog veel dagen komen, dat de buitendeuren van uwe serre kunnen openstaan, uwe planten er een plaats te geven, ze af en toe met een rafräichisseur te besproeien, of er schoteltes met water (dat geregeld verdampft) tusschen te plaatsen en heel veel te luchten.

Maar de winter komt! Het gaat fel vriezen. De serre kan niet altijd afgesloten blijven van de buitenlucht. De huiskamer moet minstens een paar malen daags verfrischt worden. Het stof

moet naar buiten gejaagd. En zelfs als dat niet noodig ware, de serres zijn in den regel licht gebouwd, houden de vorst niet altijd buiten. Zoo staat ge altijd voor 't gevaar, dat uw schat in een enkele nacht wordt vernield. Ach! het is zoo'n droef gezicht — uw geliefde planten en bloemen, die den vorigen dag een lust voor uwe oogen waren, slap, verflenst, ten doode opgeschreven! Ge had de deur, welke uwe serre van de huiskamer scheidt, open moeten laten en zoo aan de kachelwarmte de gelegenheid moeten geven om er de lucht te verzachten. Dat duldt echter de veiligheid niet, want serres zijn gewoonlijk aan de buitenkant zoo weinig verzekerd. En eene voldoende verzekering zou U ook al weer niet kunnen helpen. Immers, elke goed gearde huisvrouw zal aan de dienstbode, welke 's morgens de huiskamer weer gereed moet maken voor 't gebruik van den dag, den uitdrukkelijken last geven om de deuren heel wijd open te zetten, opdat de frissche lucht vrij kan binnenstroomen en het stof naar buiten kan worden gedreven. Dat oogenblik kan voor u alles bederven!

Wat in 's hemelsnaam dan te doen om in den winter een serre te hebben, waarvan men geen last en teleurstelling ondervindt, maar genoeg beleeft? Boven schreef ik: „slechts weinige planten zijn op het punt van plotselinge luchtverwisseling ongevoelig”. Slechts weinige; maar er zijn zulke planten toch! En die terzelfder tijd niet bang zijn voor een beetje vorst — toch heel mooi zijn, een heerlijk sieraad voor de serre!

Denk u waarde lezeres of lezer! een bloementrap, vol planten, geflankeerd door eenige te groote om er op te worden geplaatst; aan uw oog vertoont zich een heerlijken overvloed van schitterend glanzende bladeren, van de meest verschillende grootte, vorm en kleur. Groot, middensoort en ook heel klein bij elkaar, haast even breed als lang of echt langwerpig tot als een wilgenblad smal en dun. Op de meest verschillende wijze uitgetand of effen van rand. Groen in verschillende nuances, donker-groen, licht-groen, geel-groen; geel, gestippeld, gevlamd, of met groote vlakken, enkel een donker-groene rand overlatend, zwavel, citroen, roomgeel, soms bij 't wit af. Omstreeks twintig variëteiten van de bekende, maar toch lang niet genoeg bekende *Aucuba japonica*. En daar tusschen hier en daar een *buxus*plant — door een leek gewoonlijk „palmje” genoemd, — de gewone kleinbladige groene, de grootbladige, die 's winters een bronskleur krijgt, maar toch bladen heeft niet grooter dan een nieuwe stuiver, de goudbonte en geelgerande. Eenige variëteiten van *Evonymus japonica* zouden het ook goed tusschen de *Aucuba*'s doen, maar de meeste van deze mooie planten zijn niet genoeg tegen de vorst bestand en laten, van buiten naar binnen gebracht, haar bladen al te graag vallen. De *Aucuba*'s moeten de hoofdrol spelen. En zij hebben daarop recht zoowel wegens haar schoonheid als wegens haar hardheid. Volkomen juist hoorde ik eens een ervaren tuinbaas er van zeggen: „'t Zijn de *crotons* van den kouden grond.” Zij zijn in staat om de wisseling van droge en vochtige lucht, van hooge en belangrijk lage temperatuur zonder merkbare schade te verduren. Kan men zich beter materiaal voor 't versieren van een serre in den winter denken? Zelfs geheel op zichzelf, geheel alleen zijn ze daarvoor volkomen voldoende. En wilt ge er een bloem bij, m.i. geheel overbodig, in elk geval wanneer de roode bessen van de *aucuba* hier en daar tusschen 't kleurig blad komen uitkijken, plaats er dan tusschen b.v. in den vóórwinter een *Chrysanthemum*, die er bij kleurt, later een kerstroos en in den nawinter een bolplant. Alle houden van een koele temperatuur.

Heb ik u overtuigd? Ik wil 't onderstellen. En verbeeld mij tevens, dat gij tegen 't naderen van het eerst volgend winterseizoen zegt: „Kom, wij willen onze serre naar 't ontvangen voorschift inrichten; dus maar vlug naar den bloemist om de noodige *aucuba*'s uit te zoeken en te doen bezorgen. Goed! maar ik weet nog beter! Veel grooter is het genot van het kweeken, dan van het bezitten. En het grootst is de vreugde van hem, die zelfgekweekte bloemen en planten bezit. Weet ge het niet? Neem er dan de proef van! Zie, als ik u naar den bloemist of kweeker had willen sturen, och! dan zou ik dit opstelletje tegen September geschreven hebben en naar de redactie van „Buiten” gezonden hebben met, het verzoek het in een Octobernummer van haar kostelijk weekblad te plaatsen. Ik zit echter nu, in 't hartje van den winter, terwijl het vriest dat het kraakt, met 't gezicht op mijn trap met *aucuba*'s er aan te schrijven, opdat het u bereikt kan hebben als het voorjaar invalt. Ik leg het er op aan, dat ge dan reeds kunt beginnen met de voorbereidende werkzaamheden, noodig voor de versiering van uw serre in den aanstaanden winter, en, bij 't genot, dat u dan wacht, dubbel kunt genieten, niet alleen door 't bezitten en zien van uwe planten, maar ook en veel meer door de gedachte, dat die planten uwe kweekelingen zijn, en door de herinnering aan de blijdschap, die gij in de lente en in den zomer er aan beleefd hebt.

't Is echter niet alleen om u dit dubbel genot te bezorgen, dat ik u raad uw eigen kweeker te zijn. Onder de talrijke *aucuba*-variëteiten zijn er, die langzaam, maar ook die vlug groeien; zijn er die laag bij den grond blijven, maar ook meer dan manshooge struiken vormen. Voor 't staan op een trap worden sommige dientengevolge spoedig te groot. Zelfs om die te flankeren. Zij moeten dus vervangen worden. Welnu, dat gaat gemakkelijk, wanneer gij zelf kweekelingen in voorraad hebt. Maar daar is nog iets anders van meer gewicht. Het groot verschil van kleur en vormen der bladeren, door mij reeds aangegeven, draagt niet

weinig bij tot de schoonheid van een groep *aucuba*'s; wij kunnen gerust zeggen: maakt de schoonheid er van uit. En nu is 't een feit, dat gij zelf, wanneer ge uw eigen kweeker zijt, dat verschil kunt bevorderen. Heel dikwijls gebeurt het, dat een *aucuba* onverwacht een tak van een geheel ander karakter dan de overige vertoont. B.v. — ik beroep mij ook hier weer op eigen ervaring — gij hebt de gewone, bijna overal te vinden licht groene *aucuba* met lichtgele stippels, middelgroot langwerpig blad. In den loop van den zomer komt er een scheut uit, forscher dan de andere takken, niet groen, maar chroomgeel; weldra vertoonen zich de bladen, ook langwerpig, maar veel grooter dan de oorspronkelijke; in 't midden van 't blad over de geheele lengte bijna, bevindt zich een vlek van dezelfde kleur, zoo groot, dat zij slechts voor een groenen rand plaats overlaat, en van dien rand is 't groen niet licht, maar donker, alsof het daarheen is samengeperst. Als die scheut rijp is geworden, snijdt ge haar af, behandelt haar gelijk een stek toekomt, en na eenigen tijd hebt ge een variëteit meer, een verrijking van uw collectie. En als u dat eenmaal gelukt is, dan bemerkt ge spoedig, niet alleen aan uw eigen planten, maar ook aan die van anderen, een nieuwigheid en tracht ge wederom die voor uwe verzameling te verkrijgen. De variaties, welke de *aucuba* zelve op deze wijze mogelijk maakt, zijn bij de natuurkundigen bekend onder den naam van knopvariëteiten.

Dus aan het stekken. Daarover zal ik echter niet uitweiden. Mijn opstelletje is misschien al meer dan lang genoeg. Boven-dien, hoe ge stekken moet, zou ik u alleen door het u te laten zien, door het u te toonen, duidelijk kunnen maken. Ik moet u daarvoor verwijzen naar een deskundige in uwe omgeving. Zeer dankbaar zal ik reeds zijn als deze regelen er toe zullen medewerken, om ook anderen in den winter vreugde te doen beleven van hun serre.

W. R.

TEGEN VOGELSCHADE.

ZEKER zijn er weinig dieren, die een tuin zoo veraangenamen als de vogels. Ieder, die er wat toe kan bijdragen om deze nuttige dieren te beschermen, doet een goed werk en wanneer men het nog eens zoover kan brengen, dat de in- en het vervoer van veëren, om daarmede de dameshoeden te sieren, verboden en daardoor deze wreede mode onmogelijk gemaakt wordt, dan zal onze regeering zeker toonen een open oog voor de algemeene land- en tuinbouwbelangen te hebben.

Toch kunnen sommige vogels wel eens duchtig lastig zijn en in den tijd, dat hij gezaaid heeft, ziet de land- evenmin als de tuinman gaarne een aantal vogels verschijnen, wijl hij er dan zeker van is, dat die komen azen op het zaad, dat hij niet voor hen uitstrooide. Heeft men gezaaid, onverschillig wat, en krijgen de vogels het zaad in de gaten, dan kunnen zij somtijds zeer lastig zijn.

Verschiedene middelen worden er tegen de vogelschade aangewend, doch slechts weinige schijnen te helpen. In een Duitsch tuinbouwblad vonden wij eenigen tijd geleden den raad menie te gebruiken om de vogels van de zaden af te houden.

Het zaad, dat men wil uitzaaien, wordt daartoe in een steenen pan gedaan en er zooveel koud water aan toegevoegd, dat het het voorkomen van soep heeft. Onder voortdurend omroeren wordt er nu zooveel menie bij gegoten, dat de soep het voorkomen van kreeftensoep verkrijgt. Men roert nu nog eenigen tijd, totdat al de zaden met een dun laagje menie bedekt zijn. Is dit het geval, dan giet men alles door een zeef, zoodat het water wegloopt en de roodgekleurde zaden achterblijven. Deze worden nu, hetzij op een bord, hetzij op een stuk papier, uitgestrooid en in de zon of in een verwarmd vertrek te drogen gelegd. Geraden is het de zaden snel te drogen, waardoor zij van deze bewerking niets te lijden hebben, en gerust bewaard kunnen worden.

Het schijnt, dat de vogels instinctmatig begrijpen, dat de roode zaden minder geschikt voor hen zijn om te eten, ten minste zij komen er niet aan, zoodat zij er zelf geen schade door lijden.

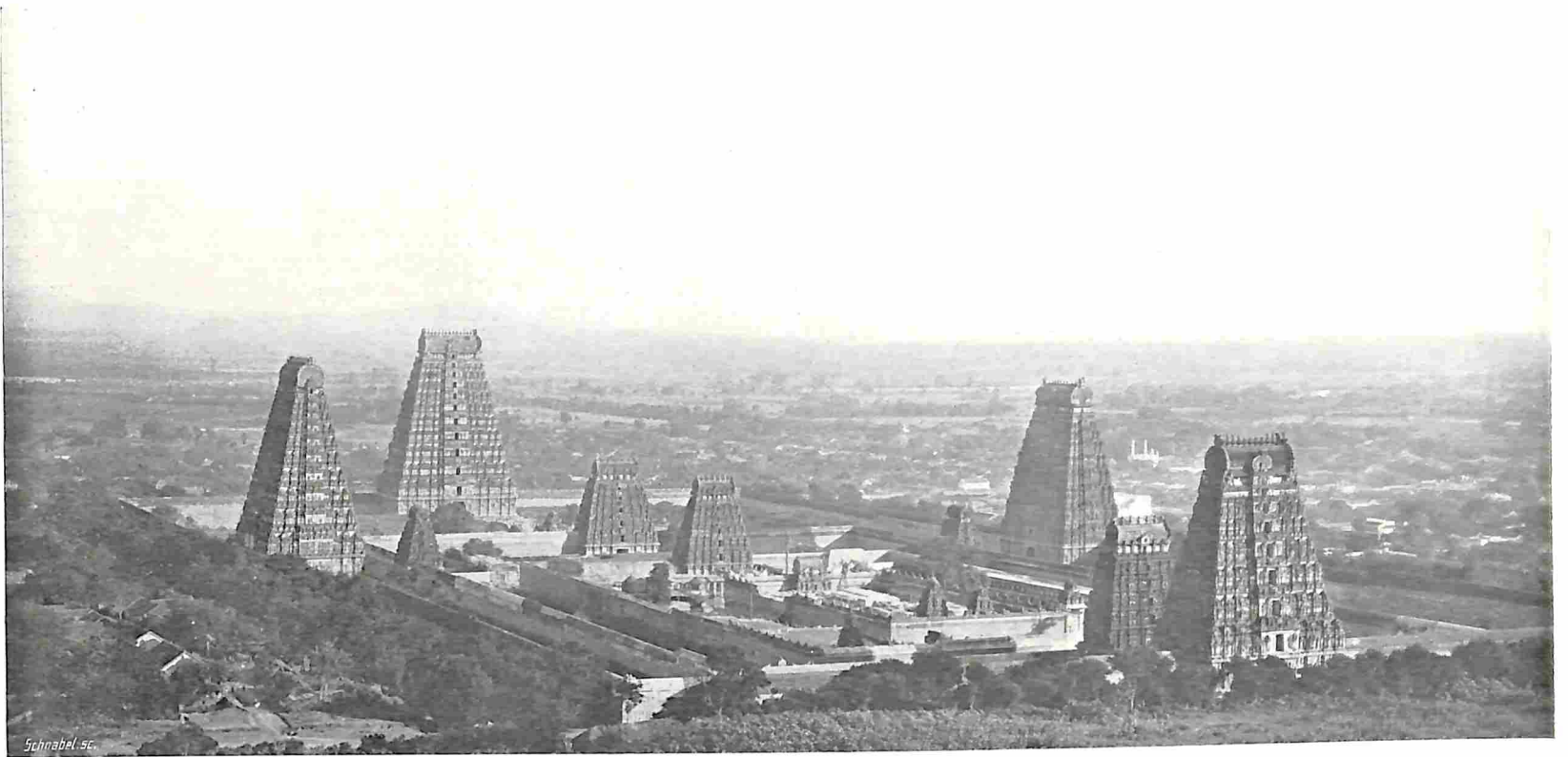
Niet alleen de tuinbouwer, doch ook de land- en boschbouwer kan deze methode toepassen, want de vogels zijn niet alleen verlustigd op bloemzaden, doch ook op tarwe, haver en andere granen even als op die van naaldhout.

Wij zelf pasten het middel nog niet toe; het is echter gemakkelijk te beproeven.

E. TH. W.

DE RIJP.

DE RIJP van het jaar 1908 verschilde in zooverre van die welke korten tijd geleden de boomen sierde, dat ze maar in heel enkele deelen van ons land door de zon beschenen werd. Rijp toch, schitterend in de stralen van de heldere winterzon is een wonderlijk schoon schouwspel, en daarvan hebben we onlangs volop kunnen genieten. Wij meenden daarom goed te doen, ook uit die dagen, nog eenige beeld geworden herinneringen in ons blad op te nemen. Onze voorplaat geeft een kiekje van de rijp in 1908 in het Vondelpark te Amsterdam.

DE GROOTSTE TEMPEL VAN ENGELSCH-INDIË, DIE VAN SRI RANGAM BIJ TRICHINOPOLY.

DE GROOTE TEMPEL VAN SRI RANGAM.

VIER en een half uur sporen van Madura in Engelsch-Indië ligt Trichinopoly, een stad van een en negentig duizend inwoners, bekend om haar merkwaardige monumenten, haar goud- en zilversmederijen, weverijen en sigarenmakerijen. Even buiten de stad vindt men de grootste tempel van Engelsch-Indië, die van Sri Rangam.

Ontzaglijk grootsch is het gezicht dat men er op heeft van af het Trichinopoly Fort, welk overweldigend panorama wij hier in beeld geven. Deze tempel bevat groote tuinen en is door hooge muren omringd, de buitenste is 2475 × 2880 voet groot. De tempel is rijk aan sieraden van goud en edelgesteenten, die in daartoe bestemde vertrekken (mandapams) worden bewaard. In de binnenplaats rond het midden van den tempel bestaat de gaanderij der duizend zuilen. In den winter wordt hier een soort godsdienstig volksfeest gehouden, een zoogenaamde „Mela.” Deze tempel moet omstreeks het jaar 1700 gebouwd zijn. X.

EEN SPOOKHUIS IN H-SHIRE.

(Slot).

WIJ pijnigden onze hersenen met de vraag hoe dit kon gebeurd zijn. Het stond vast dat niemand een kamer kon verlaten die zoo sekuur gesloten was. Doris stak den sleutel in den zak en draaide de deur niet af, daar wij besloten een smid uit het dorp te laten komen om te zien of er iets aan het slot haperde. Om vijf uur ging ik de kamer binnen om iets te halen en vond de deur ongesloten. Doris was toen uit en had den sleutel nog in den zak. Om half zes kwam de slotenmaker, die naar de deur ging, doch haar weder op slot vond. Ik ging Doris zoeken omdat wij nu den sleutel noodig hadden. Toen de man hem gebruikte bevond hij dat de sleutel tweemaal in het slot omgedraaid was! Ik kan er voor instaan, dat niemand tusschen 5 uur en half zes aan de deur geraakt had, daar ik alleen had zitten lezen in de vestibule. Toen de slotenmaker het slot er uit nam en het onderzocht, bevond hij dat er niets aan haperde en hij kon zich niet voorstellen dat een slot zichzelf kon sluiten zooals dit gedaan had. Wij waren hierover allen natuurlijk erg ongerust.

Des Zondags, den 5^{en} Januari 1908 zaten Doris, Hilda en ik zelf in het salon te lezen bij een goed vuur, en hadden allen onzen aandacht bij ons boek. Al onze honden waren op dat oogeblik in het vertrek, toen onze aandacht plotseling getrokken werd door een geluid alsof er een hond aan de deur krabde, en jankte om binnengelaten te worden. Doris sprong op om de deur open te doen, verwachtend een hond te zullen zien. Plotseling bevond zij zich van aangezicht tot aangezicht met een der monniken die in de vestibule stond, welke volkomen donker was, behalve dat er een vaal-blauw licht zichtbaar was dat hem scheen te omgeven. Zij wachtte tot Hilda haar niet hooren kon en vertelde het mij toen.

Dien avond hoorden Doris zoowel als Hilda het zingen en

bidden verscheidene malen. Het leek onder den vloer van het salon vandaan te komen. Een van hen zei zoo terloops: „O, ik hoor onze oude vrienden weer bezig met hun bidden en zingen”. Ik luisterde, maar kon geen duidelijke klanken onderscheiden. Den volgenden avond zaten wij allen in de vestibule te lezen toen zoowel Hilda als Doris plotseling opkeken en zeiden: „Ik hoor onze vrienden onder dezen vloer hameren”.

Hieruit kan men opmaken dat wij nog steeds wonen in een huis vol mysterieën, die niemand onzer begrijpen kan.

Den 30^{en} Januari 1908, zaten Marjorie en ik in de vestibule te lezen en te werken, toen de salondeur weder door onzichtbare handen op slot werd gedraaid. Ik was verscheidene malen in deze kamer geweest, en had de deur dan telkens open gevonden, doch toen ik nu 's avonds tegen zessen weder wilde binnen gaan vond ik haar op slot. Ik ontsloot haar, stak den sleutel in mijn zak en hield hem er in tot ik naar bed ging. Toen legde ik hem op mijn toilettafel. Ik deed dit om te zien of de deur zichzelf zonder sleutel op slot kon draaien. Ik durf verklaren, dat niemand in de gelegenheid was den sleutel aan te raken vóór den volgenden morgen, toen een der dienstboden bovenkwam om te zeggen: „dat de salondeur op slot was, en zij er dus niet in kon om den haard aan te maken.” Ik gaf haar toen den sleutel en zij ontsloot de deur zonder eenige moeite. Dit is de eerste maal dat wij deze deur op slot hebben gevonden sedert de slotenmaker het slot op den 31^{en} December onderzocht.

In den loop van den avond van den 30^{en} Januari, terwijl Hilda en Marjorie in de keuken en de beide dienstboden uit waren, hoorden zij luid op de deur der bij-keuken kloppen, doch toen zij de deur opdeden, was er niemand. Ik heb nog vergeten te zeggen dat een der dienstboden den avond vóór Kerstmis een man buiten voor het keukenraam zag staan, die blijkbaar iets te zeggen had, doch toen zij de deur opende was er niemand. Op den 19^{en} Januari waren Marjorie en Hilda weder in de keuken, en nu met twee neefjes die bij ons logeerden. Plotseling zei een van de jongens: „O, tante, d'r staat een man buiten op de plaats bij de achterdeur.” Marjorie keek op en zag den langen, donkeren monnik staan op de plaats die de jongen aangeduid had. De kinderen hadden van al wat er in huis voorviel niets gehoord, en we pasten wel op hen er iets van te vertellen ook. Wij legden ze in Marjorie's oude slaapkamer en ze schenen door niets verontrust te worden, doch op 'n morgen zei Marjorie, die nog steeds bij ons logeerde, tot mij: „de spoken hadden 't van nacht bijzonder druk: ik dacht, dat ik Rawdon in zijn slaap hoorde roepen, en ik stond op om te gaan zien, maar ik werd tegengehouden door den langen, donkeren monnik, die juist aan het einde van de corridor dichtbij de deur stond. Hij hield zijn armen wijd uitgestrekt, alsof hij mij wilde verhinderen, langs hem heen te gaan.” Ik vroeg haar of zij ook iets tegen hem gezegd had. Zij antwoordde: „Nu, daar was ik werkelijk te erg bang voor, toen ik hem zóo dicht bij me zag. Ik ging weér terug in m'n kamer en wachtte een paar minuten. Toen keek ik nog eens buiten de deur, maar hij stond er nóg. Ik wachtte weer een tijdje en hoorde duidelijk het geluid van voetstappen die de trap afgingen en hoorde ik naar de kamer der jongens en was erg opgelucht toen ik ze allebei gerust vond slapen.” Nog uren daarna had ze op den corridor hooren mompelen.

Na dit laatste voorval verschenen de monniken bijna iederen

avond aan Marjorie, in den tuin, en eindelijk werd ze zoo onrustig en verlangde ze zóó sterk om te weten wat ze van haar wilden, dat ik besloot een Planchette aan te schaffen, om te trachten op die wijze de reden te ontdekken voor hun herhaalde verschijning. Hier volgt een lijst van vragen die wij de Planchette deden op den 9^{en} Februari van dit jaar, en de antwoorden zijn precies zoo weergegeven als wij ze kregen.

Wie spreekt er tegen ons? Ferrers.

Kunnen wij u ook op eenigerlei manier helpen? Ja.

Hoe kunnen wij u helpen? Zoek.

Wáár moeten we zoeken? Kapel.

Is er een gang tusschen dit huis en de kerk? Neen.

Loopt er van dit huis uit ergens een gang heen? Ja.

Naar een huis dat „de Cel” heet? Ja.

Spookt gij in dit huis? Neen.

Wie dan wel? Andrew José.

Is hij de eenige die in dit huis spookt? Neen.

Wie dan nog meer? Meg.

Is Meg een man of een vrouw? Vrouw.

Wie spookt er nog meer in dit huis? Peter.

Wie nog meer. Mijn zoon.

Zijt gij Lord Ferrers. Ja.

Waar moeten wij zoeken? Kerk.

In de tegenwoordige kerk van Cramdore? Neen.

Is dit huis ooit als kerk gebruikt? Ja.

Hoeveel treden leiden er naar af? Twaalf.

Wat moeten we zoeken? Goud.

Wie is daar? Mijn zoon.

Wiens zoon? Ferrers.

Hoe heet ge? Michael.

Was Meg uw moeder? Ja.

Was Meg Lord Ferrer's vrouw? Neen.

Is uw moeder vermoord? Misschien.

Wat moeten wij voor haar doen? Haar verlossen.

Wie zal ons helpen haar te vinden? José zal u de plaats wijzen.

Hoe denkt ge, dat ze aan haar eind kwam? Ingemetseld.

Wie spreekt er nu? Zoon.

Wanneer moeten we beginnen met zoeken? Vanacht.

Waar? Beneden. José ontmoeten.

Wie moet hem ontmoeten? Marjorie.

Waarom Marjorie? Zult ge wel zien.

Zal hij het nog aan iemand anders laten zien? Neen.

Mag iemand anders haar vergezellen? Neen.

Heeft Marjorie hem ooit gezien? Eens.

Zijt ge Marjorie goed gezind? Ja.

Zal haar iets overkomen? Neen.

Zal Marjorie schrikken? Ik zal er voor waken.

Zult gij haar alles duidelijk maken! José.

Is José haar goed gezind. Nù, ja.

Is hij dit dan niet altijd geweest? Neen.

Heeft hij haar ooit gekwetst. Tweemaal.

Hoe heeft hij haar gekwetst? Geslagen. Gestoken.

Waar sloeg José haar? Kruijn.

Foto Aug. F. W. Vogt.

BERIJPTE BOOMEN DIE DEN INDRUK GEVEN VAN BEVROREN FONTEINEN.

Om welken tijd werd Marjorie gestoken? 's Avonds.

Wie zette de kruisen in de kast erbij. Meg.

Om hoe laat moet Marjorie José in den tuin ontmoeten? Negen uur.

Wat moeten we nog meer zoeken? Goud.

In welken vorm moeten we het goud zoeken? Munten.

Wat voor muntstukken? Guineas.

Hoeveel? 600000 gulden.

Wat moeten we met het geld doen als we 't vinden? Cel koopen.

Wat moeten we doen met wat er over is? Moeder.

Wat moeten we met háár doen? Vrijheid wêergeven.

Hoe? Dat zal José aanwijzen.

Marjorie besloot om aan het bevel in den tuin te verschijnen te voldoen, daar Michael beloofd had haar te zullen beschermen. Zij ging 's avonds om negen uur het tuinpad af, waarop ze de monniken zoo dikwijls gezien had. Eerst kwam er slechts één. Hij wenkte haar te volgen, maar omdat ze dacht aan Michael's belofte haar te zullen vergezellen, wachtte ze totdat er een

Foto Aug. F. W. Vogt.

BOOMEN ONDER DE RIJP IN HET VONDELPARK.

Men ziet ze steeds in troepen, met soortgenooten vereenigd. Deze troepen bestaan meest uit 4 verschillende soorten meezen, die zich in 't minst niet afscheiden, maar alle door elkaar een bont gewemel vormen. Zwarte meezen en pimpels zijn steeds in de meerderheid; dan volgen kuifmeezen in belangrijk minder aantal en ten slotte schijnt een verdwaalde koolmees den stoet te vergezellen. Een enkele keer gebeurt het, dat zich een gezelschap staartmeesjes heeft aangesloten, maar deze vormen toch steeds een min of meer afzonderlijk gezelschap, dat zich blijkbaar niet met de rest wenscht te encanailleeren.

Zoo'n gezelschap van een paar honderd stuks doet onberekenbaar nut in onze bosschen; alle boomen worden nauwkeurig afgezocht; de stam, de takken, ja, de dunste twijggjes krijgen een beurt en voortdurend zien we de snaveltjes in actie. Speciaal de kuifmeezen verdenk ik er sterk van, dat zij groote verwoestingen aanrichten onder de poppen van den dennenuppsvlinder, een der schadelijkste insecten voor onze dennencultuur. Deze vlinder brengt zijn voorbestaan in popvorm door, onder een dun laagje dennennaalden op den grond, en nu is het mij opgevallen hoe veelvuldig de kuifmeezen op den grond komen wroeten en snuffelen in de laag dorre dennennaalden, die we overal in de Veluwe bosschen aantreffen.

Zoo leeft de kuifmees in den winter; 's zomers is het aantal kuifmeezen belangrijk minder, maar ook dan blijft de kuifmees in ons Geldersch boschlandschap een der meest voorkomende vogels. Zij nestelen hoofdzakelijk in dichte dennenbosschen en daar er te midden daarvan maar zeer weinig oude, holle boomen of andere geschikte nestplaatsen worden aangetroffen, schijnen zij er wel toe over te gaan — faute de mieux — hun nest aan te leggen in oude eekhoorn- of kraaiennesten. Ik voor mij vond ze daar nog niet, maar ik wil er onmiddellijk bijvoegen, dat ik er ook niet elk eekhoornnest op nagezocht heb. Wel heb ik ze meermalen bezig gevonden aan het uitgraven van hollertjes in vermolmd of half verweerde berkeboomen; ze doen dit zeer handig; mannetje en vrouwtje helpen elkaar bij dit werk. Onop houdelijk zag ik ze, o.a. nog in April van het vorig jaar, in een berkegat wegduiken, en telkens als ze weer te voorschijn kwamen, hadden ze den bek vol vermolmd houtstof, die ze een eindje verder lieten vallen.

Op de wijze der spechten schenen ze het hout los te timmeren van wand en bodem en duidelijk hoorde ik, als ze binnen aan 't werk waren, een regelmatig gehamer en geklop.

Ik herinner mij nog duidelijk de vondst van mijn eerste kuifmeezennest: 12 Mei 1904 in 'n berk aan de Arnhemse grintweg van Bennekom naar Heesum.

Nu stel ik voldoende belang in het vogelleven, om, bij ontdekking van het nest van een vogel, die ik nog maar weinig ken, mij gaarne eenige inspanning te getroosten, voor een nadere inspectie.

Ik ging daarom op het zadel van mijn rijwiel staan, heesch mij vervolgens op aan de onderste takken van den berk en mocht er werkelijk in slagen, het gat te bereiken, waarin ik de kuifmees had zien verdwijnen.

Dit gat was een z.g.n. kankergat, gelijk die ten gevolge van verwonding of het afbreken van takken, wel meer, vooral in berkeboomen, plegen te ontstaan.

Toen ik echter zuchtend en transpireerend (klimmen is ook al een sport, die men bij het klimmen der jaren verleeft), het doel van mijn klimpartij had bereikt, werd ik toch even teleurgesteld, want het gat was te nauw om er mijn hand door te wringen en te duister om er in te zien. Goede raad was in dit geval echter goedkoop genoeg, want gelukkig had ik lucifers op zak en doode takjes voor 't grijpen en zoo wist ik mij een primitieve fakkel te improviseeren, waarmee ik de inwendige duisternis van het hollertje prachtig kon verlichten.

Er in vond ik werkelijk een nestje met een stuk of wat naakte jongen, die, naar jonge-vogel-maniër, gapend hun bekjes naar mij ophieven.

De eitjes van de kuifmees zijn ook al zeer moeilijk te onderscheiden van die der andere kleinere meezen; zij worden ons beschreven als wit van kleur met roodgele en roodachtig-paarse stipjes en vlekken.

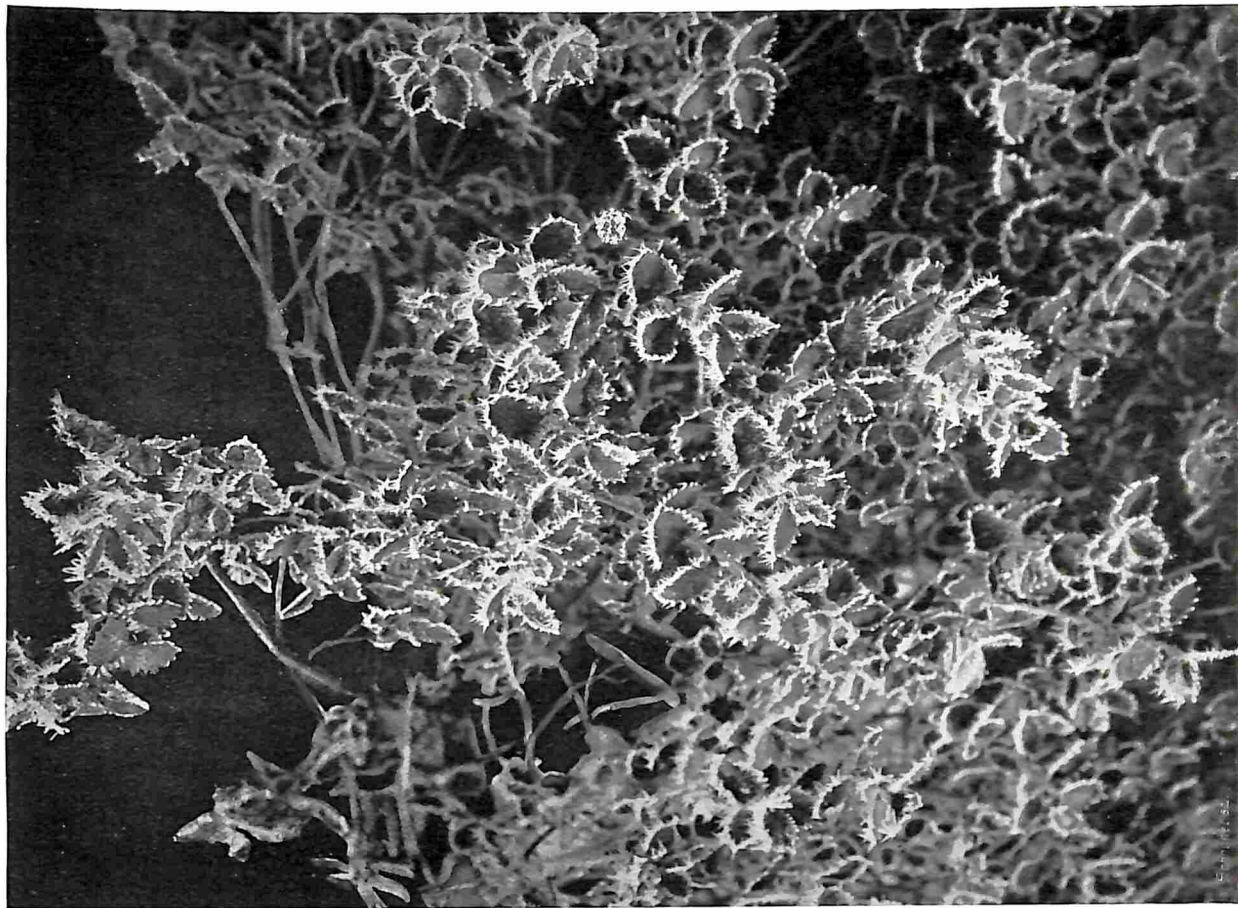

Foto Aug. F. W. Vogt.

RIJP-KRISTALLEN OP BLADRANDEEN.

Als kooivogel wordt de kuifmees zeer weinig gehouden. Het zou mij zelfs verwonderen, of er wel iemand in ons land gevonden wordt, die zich in het bezit van een kuifmees mag verheugen. Voor den zang behoeft men ze stellig niet opgesloten te houden; die is zoo mogelijk nog onbetekenender dan die der andere meezen en naar wat ik er over las, behoort hij tot de teerste vogels van zijne familie.

J. L. F. DE MEYERE.

SPREUKEN OVER VISSCHEN.

Aan een goed visscher ontglipt nog wel eens een aal.
Die een goed vischje heeft, mag het wel in den ketel houden.
Groote visschen scheuren 't net.
Die den paling te veel drukt, raakt hem kwijt.
Aal is geen paling.
Het is niet vreemd, dat onder bleien soms een baars gevangen wordt.
Die geen aal wil, krijgt ook geen kabeljauw.
Men werpt een spiering uit om een schelvisch te vangen.
De schelvisch doet den kabeljauw rijzen.
Van uit het ruime sop wringen de palingen zich in de fuiken.
Met magere vorentjes zijn geen vette snoeken te vangen.
Mosselen zouden gaarne visch zijn, konden zij uit de schelpen.
De spiering doet den zalm afslaan.
Panharing is armelui's kabeljauw.
Spiering is ook visch als er anders niet is.
Er is geen bokking zoo mager of er braadt nog vet uit.
Een slang bederft een geheelen korf alen.
Als er veel haaien op de kust komen, wordt het vaarwater gevaarlijk.
De haai gaat op den rug liggen, om naar zijn roof te happen.
Roep geen „haring!” voor ge aan land zijt.
Men werpt een blei uit, om een snoek te vangen.
Met veel slagen wordt de stokvisch murw.
Men vangt geen snoeken met droge broeken.
Een ieder vischt op zijn getij.

P. F.

WATERLELIES.

PLOMPEN worden zij nog maar al te vaak in onze moedertaal genoemd en ieder, die deze zoo bij uitstek fraaie bloemen kent, en wie kent ze niet, zal moeten toegeven, dat deze naam al heel ongelukkig gekozen is. Toch is dit werkelijk de zuiver Nederlandsche naam, wat o.a. wel daaruit blijkt, dat die reeds door Dodonaus in zijn „Cruydtboek” werd gebruikt. Dit neemt niet weg, dat wij bijvoorbeeld den naam van Waterlelie gebruiken, die ons heel wat liefelijker in de ooren klinkt.

Wij zeiden daareven „Wie kent ze niet?” en deze vraag mag gerust gesteld worden. De witte Waterlelie — *Nymphaea alba* — is een plant, die hier te lande inheemsch is en in bredere sloten zeer vaak wordt aangetroffen. Wat maken zij daar een prachtig effect, wanneer te midden van de donker groene bladeren, de

blootgesteld worden aan den waterstroom.

3°. Er mogen zich geen boomen boven de lilies bevinden. Het beste voor hen is, ze zooveel mogelijk aan de zonnestralen bloot te stellen, opdat ze de voor hen zoo weldadige uitwerking van warmte en licht ondervinden. Voortreffelijk is het wanneer de kom tegen wind en tocht beschut wordt door nabijgelegen boomgroepen, huizen, geschoren hagen of terrein-glooiingen.

Elders leest men hoe de aarde moet samengesteld worden. Maak in uw vijver echter eerst afdeelingen met kleine muurtjes, die de waterlelie-groepen zullen begrenzen en de aarde kunnen tegenhouden. De kom van afwisselende diepte is de meest practische, maar dan moet de aarde ook op verschillende hoogten aangebracht zijn om er 40 à 10 centimeter water boven te laten, naar gelang de eischen van elke plant.

De blauwe waterlilies bijv., die 's winters in de kas en in Mei (einde Mei of Juni) weer in den vijver worden overgebracht, — verkiezen boven haar wortels slechts weinig waterhoogte, opdat dit gemakkelijker lauw kan worden.

De muurtjes, — evenals de bakken die mogen bestaan uit teenen manden of ook wel ijzerdraad — moeten het water laten doordringen en wegloopen, moeten, om zoo te zeggen, het water laten circuleeren.

De wanden voor de Nelumbiums daarentegen, die niet van kleine bakken houden en wier buitengewoon gewar van wortels alles wat hen omringt zou verwoesten, moeten ondoordringbaar zijn, zonder gaten noch barsten, ten einde de plant goed op de haar toegewezen plaats te houden.

Een kom van een meter of tachtig centimeter diepte voldoet volkomen. De aardlaag moet daarin een dikte van 50 à 80 centimeter hebben.

's Winters, wanneer de teere planten naar binnen gebracht zijn en de overige niet meer groeien, kan men het water laten zakken, om in staat te zijn het bovenste gedeelte van de aardlaag te reinigen. Deze wordt afgekrabd en door nieuwe goede aarde met compost of reeds toebereide compost vervangen.

's Zomers in den bloeitijd is het aardig om deze bloemen in een vaas te zetten, met de stelen geheel onder water; zoo kunnen zij lang goed blijven.

Het is zeer noodig de bakken na te kijken en schoon te maken. Daarom plaatst men in den vijver de muurtjes of ook kleine paaltjes zoodanig, dat zij een plank tot steun kunnen dienen, waarvan het andere uiteinde op den oever rust. Over het algemeen genomen, moet de grootste afstand tusschen twee steunpunten minder dan 4 meter zijn.

Een tusschen den oever en een buitensten muur gelegen muurtje is niet met deze laatste verbonden; hier is het doel dus, niet afgeschoten ruimten te vormen; het dient als steunpunt tusschen den vijveroever en de tweede muur, om het gebruik van vier meter lange planken mogelijk te maken.

Dit tusschenmuurtje heeft nog een ander voordeel: het houdt de aarde bij den oever op een wat hooger peil. Deze situatie is inderdaad bijna onmisbaar, want van zekere verscheidenheden — en vooral van de teere soorten onder de waterlilies, zooals de blauwe, de donker- en lichtpaarsche — mogen de wortels niet meer dan 20 à 30 centimeter onder water staan, terwijl andere krachtige soorten 40, 50 centimeter verkiezen en zelfs nog veel grooter waterdiepte kunnen verdragen.

De openingen onder aan den muur aangebracht vergemakkelijken de circulatie van het water door de aarde.

Daarentegen zijn de stenen muurtjes op de hierbijgaande afbeelding veel uitgebreider. Zij zijn voor Nelumbiums en Lotussen bestemd. Door de kleinste opening zouden de wortels

NYMPHAEA'S IN EEN GROOTEN VIJVER.

van deze schitterende, maar wildgroeiende planten spoedig in de nabijgelegen afdeelingen doordringen. Het zou niet mogelijk zijn om de zeven of acht verschillende soorten uit elkander te houden. Zij zouden in elkaar groeien, in elkaar verward raken en weldra zou de sterkste de gansche ruimte beslaan. Het is zelfs noodig om van tijd tot tijd de wortels, die over de muurtjes groeien, af te snijden, om verdere verspreiding tegen te gaan.

Het zou jammer zijn, indien men zich slechts met één verscheidenheid zou moeten tevreden stellen.

De groote witte en rose bloemen en de fraaie lotussen met hun witte kelken die even licht rose schijnen, zijn misschien wel de mooiste, terwijl de zware witte Nelumbiums wier rose en witte, dubbele bloemen, boven de breede, groene bladen, op hun slanke gladde stengels, wedijveren in schoonheid, iederen dag en uur van den zomer, ons schoonheidsgevoel opnieuw streelen.

De in het midden van iedere afdeeling geplaatste paaltjes dienen ook hier weer als ondersteuningspunten voor het onderzoeken van de planten en het plukken van de bloemen.

In dezen bodem, beide in een vijver met ongelijke oevers, reiken de muurtjes niet tot aan het oppervlak. Zij staan een paar

DE KLEINE MUURTJES OP DEN VIJVERBODEM.

WATERLELIEPLANTEN IN DEN BAK OP DEN VIJVERBODEM.

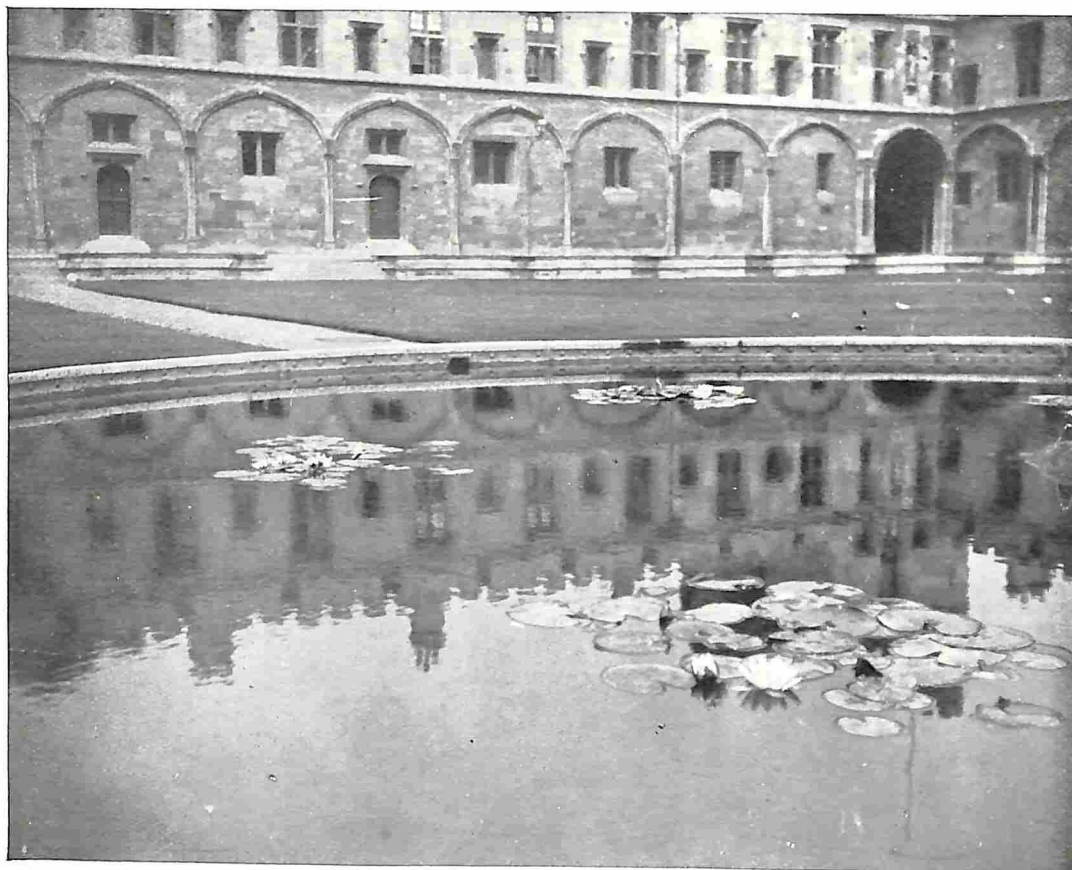
centimeter lager om ze niet te veel in het gezicht te doen vallen. Zij worden zelfs vrij gemakkelijk en geheel bedekt door de lelie en lotus bladeren.

Wat wij bij dit alles niet moeten vergeten, is, dat wij ons moeten laten bijstaan door die mooie kleine bladreinigers, de goudvischen. Zij houden van lauwwater en van de bescherming der groote drijvende bladeren. Het liefste komen zij aan het oppervlak dartelen en voegen temidden der groene bladeren, bij de schittering der bloemen, het onverwachte van hun vermijloene schubben terwijl ze steeds bedrijvig en lenig heen en weer glijden.

Ook moet gij van tijd tot tijd de te krachtig groeiende wieren uittrekken, en de te snel groeiende en overrompelende liliesoorten op hun plaats houden en dan zult gij in Juli, Augustus en September verrukt zijn over de pracht der bloemen op uwen vijver.

R.I.P.

„O, Moeder, moedertje tòch, nou is er wat gebeurd, nou is er wat gebeurd.....!” Onder aan de trap stond ze — rood van opwinding — zoo rood tegen 't blauw van 'r matrozenkleedje.... en achter haar stonden ze, met open monden —

VERSPREIDE WATERLELIES IN EEN RONDEN VIJVER.

'n beetje dom verlegen — Stans en Amelieke... Stans... dik, geelblond boerenkind met 't afgezakte, grofwollen kousen, plompe armpjes naar buiten gedraaid... Amelieke, fijner kindje, minder boersch — meer verlegen — en nu kwam in de verte ook Marieke Seghers aan, 't kindermisje. Een leuk kindje was Marieke. Van boeren-ouders — maar zonder iets van 't dom eigennijverige of 't grof toeschietelijke van de Kempensche boerin. Veertien was ze — maar heel klein, met 'n leuk gezichtje tusschen veel bruin haar. Spelen kon ze! Uren lang hoorde Moeder onder 't venster van haar kamer Marieke babbelen met zusje Lou. Stans en Amelieke waren er dan niet bij, die kwamen pas na vieren — die gingen nog op school bij de nonnekes in 't dorp. En Amelieke kwam niet eens iederen dag, want die was al twaalf — en als er op 't veld veel te doen was — als de haver of de klaver binnen moest, dan zorgde Amelieke voor 't eten. Dan zat ze 'n uur lang soms op een stoel, die schuin tegen den muur rustte... 'r twee klompvoetjes op de hoogste sport... en schildte uit 'n groote korf reuzen-aardappelen, die ze dan liet plompen in een groote kit water. Dan hing ze de groote pot over en stookte ze 't vuur met lange knersende takken, dan leek ze 'n wofke uit 'n sprookjesboek, 'n klein handig vrouwtje naast dien

grooten ketel, onder den schijn van 't flikkerend, lekkend vuur. Vandaag mocht Amelieke ook wat spelen... en zoo waren ze er alle vier.

„Nou is er wat gebeurd...!”

„Wat dan, zusje?”

„O, Moedertje tòch, de gele kloek heeft 'n zwartje doodgepikt, Marietje heeft 't gevonden.” Marieke, als bewijs, hield aan een poot, op de hoogte van 'r neusje 'n zwart kuikentje met doffe, doode oogjes en gehavende veertjes, en lichtte in: „Ja, Mevr. vraauwe, dà hêd de geel' kloek gedaon.... dà zwart was bij d' heure gekomme en dà kost ze nie verdragen....”

Amelieke, 't hoofd wat op zij, praatte mee: „En valsch dà ze was, al 'r pluimen stonden recht op!”

„Ja,” zei Stanze, met brutaal breeden mond, „dà doene z'altijd, hê, as 'r ne vrênde bij komt....”

„Luister eens kinderen — 't is heel erg naar, maar 't is nu te laat, 't beestje is dood. Ga 't nu maar naar den mesthoop brengen en laat mij nu gerust! Vooruit maar, tot strakjes!”

Nu gingen ze met 'r viertjes naar den mesthoop. Marieke voorop, die droeg 't doode vogeltje, dan Louke, met trippelpasjes bijhoudend Marieke's flinken boerinnentred — en wat achter Stanze en Amelieke — zwaar sjokkend met de grauwe klompen — zoo'n jong oud boerinneke al! De moestuin lag in breede vakken als

'n wachtende hof, waarin de knoestige appelboomen stonden als wachters in 'n doodenland. Zoo netjes lagen de vakken met de geulen er tusschen, met de groentebloesem er op, dat ze waren als versche graven, zonder te weten, waarover de kersenboomen schaduwden in vroolijk gerinkel van roode bessen tusschen gladgrôen loof. In dien moestuin, op 't smalle paadje tusschen de donkere vakken, die rustig uitlagen tot aan de haag, was die kinderoptocht als iets onwaars, als 'n stoornis van de deftige rust. Maar dat merken kindertjes niet. De vier liepen door tot aan den mesthoop, die onder de convolvulus-profusie was als een dichtbegroeid priëel; praten deden ze niet, zoo vol waren ze van 't booze doen van de gele kloek, en in hun kinderhartjes was ook iets weegs om dat straks nog trippende zwartheidje, wat daar nu zoo stil en dood hing uit Marieke's vieze vingertjes. Voor 't hooge convolvulus-gewarrel stonden ze stil, keken nog eens naar 't beestje, dan, met een zwaai, gooide Marieke 't tusschen de fulpen kelken.... en toen, als viel hen 'n zware last af, holden ze weg, onder 't accompagnement van vier boerenklompjes.

Nu was alle ernst weg en Amelieke riep: „Allez — gade gelui mee in de koor springen....?”

„Jaåt... nee, luister, we gane 'n bietje in de hangmatten schommelen....”

„Of met de pop”, stelde Loukie voor,

maar de hangmatten kregen de voorkeur. Onder de kastanjes hingen ze zwaar af, uit hun dubbele koorden, vier, van boom tot boom.

„Juust voor 'n ielk een, allez Stanze, krupt erin”.

„Derv' ik nie, zulle!”

„Allez, wez' nâ nie d' res slaauw!”

Met 'n schokje was Stanze in de hangmat — Amelie lag nu ook, Marieke hielp even Loukie, sjouwde 'r moeilijk erin, en schikte dan de kraag van 't matrozenjurkje, die niet kreuken mocht.... wiegelde even daarna zelf ook....

En toen, toen zagen ze uit de verte langs 't kippenhok Ten aankomen.. Ten, die uitgelaten dol deed.. en die iets in z'n bek had, waar hij mee slingerde en sleurde — zoo hard, dat z'n witte fladderootjes heen en weer zwaaiden, over z'n oogjes, langs z'n snuitje.

Marieke zag 't eerst wat 't was: „Hij hed 'm gepakt, ons kiekske, — gij leelijken, vuilen hond... Kunde dan nikskén gerust laten”. Met 'n sprong was ze op en uit de hangmat. „Gij gemeene beest.. hier, zeg 'k oe.. zel de 'res hiere komen.. ziet 'k zal oe zoo iet mee geven — gij vuilik..”. Nu Marieke kwaad werd, was ze wel weer 'n boerinneke.. schold er dapper op los. De anderen in de schommelende matten zeiden niets, keken vol belangstelling naar Mieke's nijdig pogen. „Zoo, nou he 'k oe vast.. gij dief.. arm kiekske.. me zullen oe begraven, zulle..”.

„Jaât, dê mozze me doen..”, zei Amelie.

„Begraven?” vroeg Louke, „begraven zooals ze Opa gedaan hebben? Zeg, die lag zóó in de kist, net zoo stil als een visch.. en kransen.. en bloemen.. en van die mannen met dingen aan d'r hoed....”.

„Jaât.. dâ zulle me doen. Vraagde gij om 'n sigarenkaske 1) aan Nelly, Louke, en dan leze me de mis.. allez, dan mot gullie er ook uit, zulle.... plukde gij blaren, Stanze.. allez Amelie, gij zijt Mr. Pastoor!”

.....
.....
„New species have appeared very slowly....”

„Avé, Avé, Avé Mari-à.. Avé, Avé, Avé Mari-à.”

„One after another, both on land....”.

„Avé, Avé, Avé Mari... à!”

Maar wat hadden die kinderen nu? Aldoor die eene dreun! O, wacht — nou wat anders.. „Wij groeten U, Mari-i-a-a.” Vier stemmetjes gelijk.. zoo gelijk ongelijk — en zoo valsch, dat Moeder 'r boek maar dicht sloeg.... Ga nou maar 'ns lezen over „the Origin of Species”, als de resultaatjes buiten hardnekkig Maria voor alles loven.

„Avé, Avé....” klonk 't van onder 't venster op....

„Onder d'achthonderd matrozen — 'k hê 'm gezien, 'k hê 'm gepakt — 'k hê 'm gekozen”.

dat kwam van beneden, drong door de vloer tartend naar boven. Dat was nou Nelly weer, Nelly in 'r keuken beneden. Al acht dagen galmde ze dat moosi van 's morgens tot 's avonds. Dat laat je dan doen als je 'n beetje verstandig bent, hoopt, dat 't wel eens op zal houden.. maar Nelly was nu eens bijzonder hardnekkig, had niets in 'r hersens dan die achthonderd matrozen.. en drong ze me óp, door de keukenzoldering heen..

God, die kinderen, die al maar over Maria zongen — 'ns eventjes kijken, wat 'r aan de hand was.. Twee stappen van de tafel tot 't venster — even 'n tullen tip oplichten.... 't Avé werd nu zachter, kwam van rond den hoek — even wachten, dan kwamen ze wel weer.

Heel voorzichtig gluren — dat de kinderen 't niet merken, dan zijn ze zichzelf niet meer — worden verlegen of brutaal — kinderen stellen zich altijd 'n beetje aan, als 'r naar gekeken wordt. Nu kwam 't Avé van den anderen kant van 't huis — en langzaam langs 't groote klimopbed, onder de accacia-boomen kwam de processie. Ten voorop, tusschen de twee boomen van Louke's karretje... heel statig deed Ten en heel wijs — maakte geen sprongetjes, maar liep heel rustig en trok gedwee 't gele karretje met de roode wielen, waarop, tusschen 'n overvloed van plataanblaren 't sigarenkistje van Nelly, waarin 't vogeltje lag. Achter Ten met zijn vroolijke lijkwagen kwam Marietje — 'r bruine haar had ze losgemaakt om er 'n krans van rhododendronblaren op te zetten, waarvan lange slingers plataanblaren afhin-

gen, die Stanze droeg. Stanze, die 'n kroon van aardbeilooft op 'r gele sprithaar had... dan kwam Amelie met 'n gouden zonnebloem — en daarna Louke. Louke deed heel gewichtig — droeg 'n bloempotje, — touwtje als hengel door twee gaatjes — Louke droeg 't wierookvat — wierook waren de rozeblaadjes, die ze samen in 't rozebed geraapt hadden....

Heel ernstig stapten ze op de maat van 't saae Avé, Avé.. langs Moeder's venster, over de pelouse, tot voor 't kippenhok. Daar werd Ten uitgespannen. Marieke knielde bij 't karretje en haalde van onder de warreling van bladen 't kistje te voorschijn.

„Allez — ga de gelui nou rond het putteke staan, dan zalle k' ik het zegge.. Staa-de gelui....? Allez Ten.. stil zulle, want nou wordt 'm begraven....”.

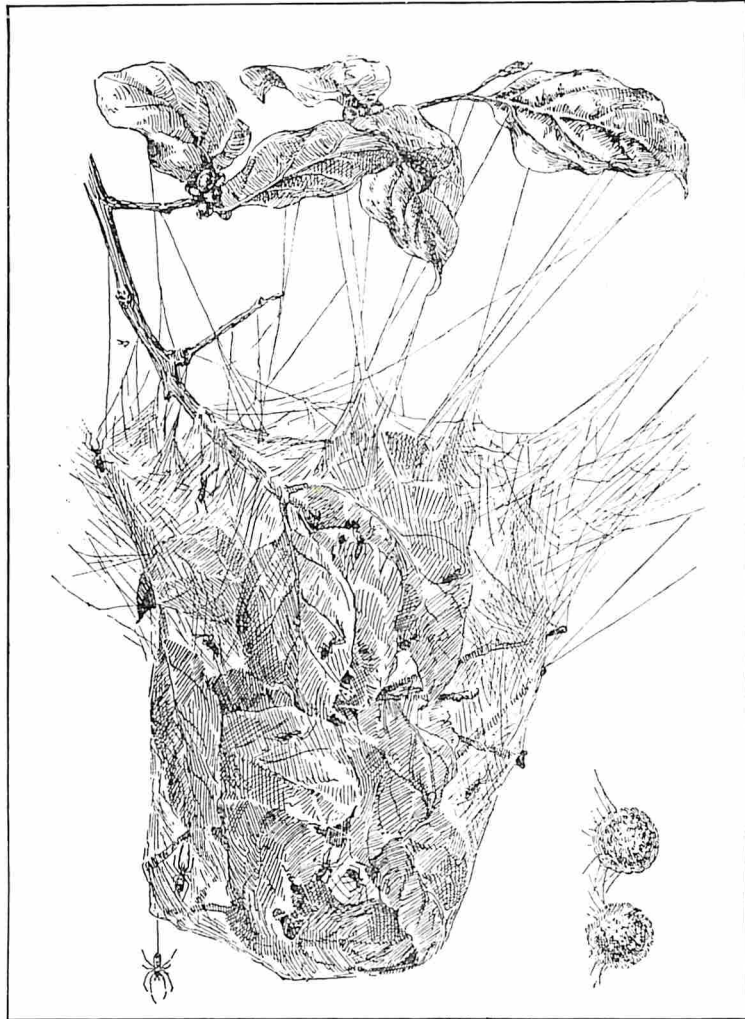
Leuk, al dat quasi plechtig gedoe van de vier kleuters....

„Louke, allez, zwaait nou met oe vaatje.. zoo, nou begin ik, zulle. Lieve gemeente.. ons lief Heer heit nou rêskes ons kiekske laten doodpikken deur gene gele kloek, die g'daar ziet loopen.. das biestje is overleden in den ouderdom van 7 dagen en kost al pikken — bidt voor z'n ziele-rust! Allez, Louke, zwaai ou vat.. zoo, nou zingen..”. „Avé, Avé, Avé, Mari-à!” „Nou is 't genoeg, zulle, nou gane me z'n graf gereed doen.... eerst fijn toedekken met jaard 1) — gaat gij nou wat van die gele brem halen, Stanze, die zette me d'r rond.. geeft d' res een stokske, Amelie.. nou, daar gaat het..”.

„Hier leit begraven.. een kiekske.. gestorven dezen morgen.. dat zijn ziel ruste in vrede”.. Geeft nou oe bloemen 'res.. nee Louke, zóó niet, netjes inprikken 'lijk 'n perksken..”. Voorover over den grond lagen ze, alle vier rond 't kleine grafje — en ijverig prikten ze de bloempjes in — handjes vol zand... „Nou een kruis”, meende Amelieke. „Nee, 'ne kroon!” vond Stans dan weer. „Allez, ja, da's goed.. zoek d' res 'n stokske.. twee zulle.. haalde gij nou 'n koreke bij Nelly, Stans.. Louke, gij kunt 'ne kroon binden van „ons lief vrouw zontjes” (madeliefjes).. swinkst pikke 'k de blomme nog langs den rand.. geeft ouwen zonnebloem 'res, Lou — die midden in.”

Stans kwam aanhollen met 'n touwtje. Louke, heel ijverig met vlugge vingertjes, reeg de madeliefjes aan elkaar. Amelieke bond toen 't kruis. Nou was 't gereed. Vlak voor de deftig-brutale zonnebloem stond het meewarig kruizeke — 't kransje er boven om. De kinderen rondom bewonderden. Toen las Marieke hardop: „Hier leit begraven — Da! 'k heb nog iet vergeten —! en ze schreef met groote letters R.I.P. „rrr..i..p, wat is dat,” vroeg Louke. „Weede dâ nie — dat laat m'heer Pastoor op alle graven zetten — dat beteekent: „Recht in 't Putteke”.

LUCY D'ANDRETSCH.

KOLONIE GEZELLIG LEVENDE SPINNEN IN HUN MET ZIJDE OMWEVEN BLADERENNEST (NAAR EUGÈNE SIMON).

SPINNEN ALS LUCHTSCHIPPERS.

(Slot). SNIJDERS.

VELE karakteristieke kenmerken zijn verloren, maar met andere eigenschappen heeft zij die van 't spinnen behouden. Deze is zelfs zeer ontwikkeld en bestendig. Daaraan kan het toe te schrijven zijn, dat de draadmakende organen van den kop, waar ze bij de insectenlarven gewoonlijk zitten, naar het uiteinde van het achterlijf zijn verplaatst.

Er is een ander verschil. De spinnen maken van het snijdersinstinct een ruim gebruik tot bescherming van hun jongen. Het is zoowel van altruïstisch als van persoonlijk nut. Bij de zijde-worm en zijn soort dient het uitsluitend tot zelfbehoud.

Een der meest vernuftige snijders-insecten is de rups van een kleine mot, die den weidschen naam draagt van Thyriodopteryx ephemeræformis. Zelfs zij, wier bladplanten lijden door hun verwoestingen, moeten toegeven, dat hun talenten, hoewel ergerlijk, toch ook belangwekkend zijn. Inderdaad, het schijnt regel, dat de moedwillige kinderen der natuur de interessantste gewoonten hebben, en daarop maakt ons eigen ras geen uitzondering.

1) Kaske = kistje.

1) Jaard en jerd = aarde.

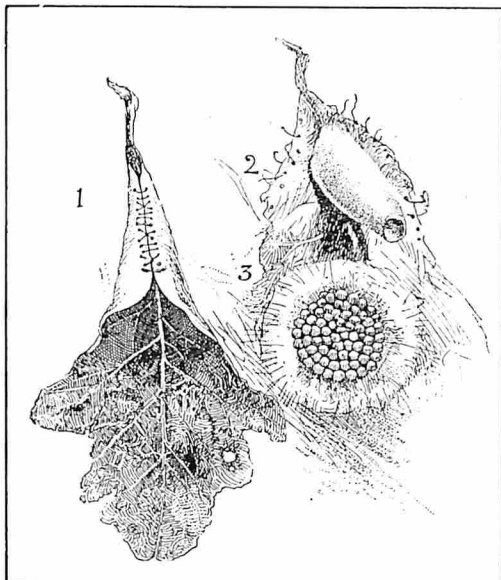
Aan kleine boomen ziet men in den winter of de vroege lente soms merkwaardige kegelvormige hangertjes, niet grooter dan een amandel, die als versierselen van een Kerstboom aan de uiteinden van de bladerlooze takken bengelen. Zij zijn van taaie zijde en met zijden lusjes aan de twijgen bevestigd. Aan de buitenzijde zitten er droge bruine stukjes blad en stengel aan, die, toen ze er aan gebracht werden, frisch en groen waren als het zomergebladerte. Dit zijn de cocons met hun zonderlinge garneringen van kwasten, koorden, strikken en rozetten en dergelijke ornamenten, waarmee dames hun japonnen en militairen en diplomaten hun ambts-gewaad versieren.

De rups van deze mot begint het leven als een kleine, weeke, haarlooze larve, wier klaarblijkelijke bestemming het is, zich een weg te eten tot den top of een uiteinde van de struik, die zij bewoont. Zij is voor haar voedsel niet aangewezen op één soort plant, maar zwerft om op verschillende boomen. Zoo heeft de natuur haar strijd om het bestaan zeer vergemakkelijkt. De jonge worm begint met zich een kokervormig zijden omkleedsel te maken, dat geleidelijk vergroot en verwijd wordt, al naarmate hij groeit. Als het insect zich wenschte te voeden, hecht het zijn gewaad aan een bladertwijg en begint te eten. Zijn houdingen bij den maaltijd zijn dikwijls zeer eigenaardig en doen denken aan een eekhoorn, die een noot opknabbelt, en soms aan een kind, met een servet onder de kin, dat een asperge eet. Het is volkomen meester van de situatie. Het kan willekeurig in zijn zak draaien, zijn kop er uit steken om omringende bladeren te nemen, of zoo noodig zich losmaken en uit fourageeren gaan met zijn zak en al haar aanhangsels op den rug.

Men ziet hoe natuurlijk de stukjes blad en steel er op komen, als men eenmaal de gewoonte van het wurmpje kent. Als de larve haar voedsel grijpt, hecht zij het aan den rand van haar omhulsel, door wat vloeibare zijde af te scheiden. Van tijd tot tijd worden stukjes voedsel versmaad, die aan den rand bevestigd langs den buitenkant blijven hangen. Als de larve eet en groeit, wordt de rand hooger en iedere volgende aanwas krijgt langzamerhand zijn gordel van aanhangsels. Als de rups volwassen is, hecht hij zich aan een tak, sluit de opening van zijn zak, wordt een pop en verwisselt ter zijner tijd van gedaante.

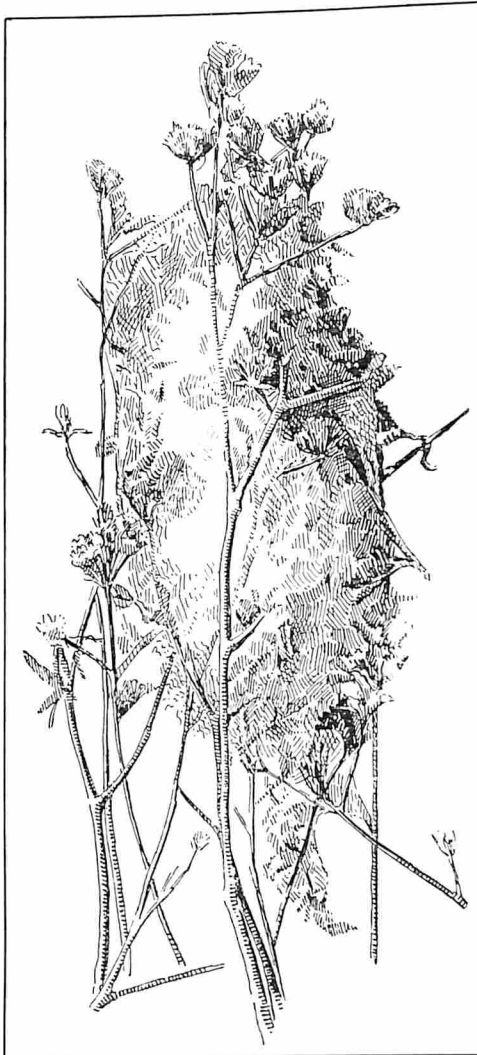
In kleermakers-ateliers wordt van den coupeur de grootste berevenheid geëischt. Tot het ontwerpen van een kledingstuk en het knippen van de verschillende deelen uit de stof behoort zeker grooter bekwaamheid dan tot het aan elkaar zetten der deelen. Misschien is het de overeenkomst te ver zoeken, maar dan is het toch een fantasie, die ver van de werkelijkheid is, dat bij de hoogst ontwikkelde insecten, de Hymenoptera, soorten zijn, die van plantenbladeren een bekleedsel voor hun jongen snijden, welks deelen zij op een bepaalde, traditionneele wijze, maar schijnbaar naar een te voren bedacht plan, samenvoegen.

De Parasolmieren kunnen tot deze soorten gerekend worden, en de bladsnijdende bij heeft zelfs nog meer aanspraak op een

ZIJDEN WIEG EN WONING VAN EEN SPINNEKIND.

- I. Met zijde dichtgenaaid bladnest van de spin.
- II. Het inwendige.
- III. Eierengroep, waarvan de zijden bedekking teruggeslagen is.

VAN ZIJDE GEWEVEN WONING EN COCONEST VAN EEN SPRINGSPIN.

buis gelegd, en tegen den wand aangehecht. Als er op die manier ongeveer een dozijn stukjes zijn aangebracht, is er een kleine vingerhoed-vormige cel gevormd. Hierin legt de moeder haar ei, voegt er een stukje bijbrood bij en sluit de cel met een paar uitgesneden blaadjes. Meer zulke cellen worden gemaakt, totdat er een vertrek is gevormd van 6 à 7 c.M. lengte. Andere vertrekken volgen, de moeder maakt in elk er van een half dozijn cellen, totdat haar moederlijke ijver verflauwt, wat soms niet het geval is vóór verscheidene vertrekken van behangsel voorzien zijn. De bij heeft wel een duizend stukjes noodig vóór haar taak volbracht is.

Er zijn zooveel voorbeelden in de natuur van de snijders- en behangskunst der dieren. Als men het door draden aaneenvoegen van verschillende stukjes materiaal met den naam van „naaien” wil bevestigen, dan zijn de snijdervogel en de spin ware kleermakers. En als wij het kleermaken opvatten in den zin van het lichaam bedekken, met allerlei grondstoffen, dan zijn de zijde-worm en een heele boel insectenlarven even goed kleermakers. Wel is waar, dat de bladsnijdersbij haar kunst uitoefent zonder behulp van den draad, maar in dit opzicht staat zij gelijk met den coupeur, het voornaamste lid van het kleermakersgilde.

KOEKOEKSROEP.

SNUFFELEND in een anderhalve eeuw oude Natuurlijke Historie, welke den mensch als middenpunt der schepping voorstelt, ten wiens nutte of leering de werelden dienen, vonden we de volgende vermakelijke mededeeling!

„Van de vogels, die er soms zeer wel in slagen de menschelijke stem na te bootsen, roept o. a. de kievit zeer duidelijk het woord „kievit” en weet de koekoek herhaaldelijk met treffend getrouwe nabootsing de woorden „koek koek” te doen hooren.”

De leerling — want het werk is naar den trant des tijds in socratischen leergang gesteld — vindt hierin natuurlijk gereede aanleiding zich over de wonderen der waereld te verbazen.

Toch wordt er aan den roep van den koekoek in anderen zin nog wel eenige beteekenis gehecht, nl. als lentebode of als waarzegger. Immers het Hollandsche spreekwoord zegt:

Een koekoek in Maart, is voor 'n boer 'n daalder waard!

Ook het aantal keeren, dat de eerste koekoek van 't jaar zijn roep achtereenvolgens te hooren geeft, wordt volgens oud bijgeloof opgevat als het aantal jaren, 't welk de hoorder nog te leven heeft, of als 't jarental dat nog verstrijken moet vóór een gewichtig gebeuren zal plaats vinden. Zweedsche meisjes tellen de koekoeksroepen om de nadering van haar bruidschap te weten — en ze sluiten de ooren als de vogel veelmaals roept, verklaren vervolgens op beslisten toon, dat er niets dommers is dan aan dien onzin te gelooven.

Prof. Bloch haalde onlangs in de „Revue Musicale” nog weer eens 'n oude vertelling op over deze koekoeksprofetieën. Een zeker man dan had veel, zeer veel genoten van 's levens vreugde, en kwam in 'n spleen-bui tot het besluit, om de rest zijner levensdagen aan berouw en boete te wijden in kloostereenzaamheid. Reeds was hij op weg naar de plaats der boete, doorreisde het land en stond aan den zoom van het laatste bosch, waar ginds reeds de muren der afzondering, de torens der zelfbespiegeling rezen. Achter hem groenden de bosschen in voorjaarsweelde, achter hem klonk eensklaps het heldere roepen van den koekoek.

Vol onrust en spanning luisterde hij en telde het aantal levensjaren, dat hem nog restte: Twee-en-twintig!

Hoofdschuddend overdacht hij den stap, waartoe zijn plannen gingen. De wereld was zonnig en vroolijk, nog zoovele jaren lachten hem daarin toe.... Twintig jaren kon hij 't oude leventje nog probeeren en nog twee zouden er altijd voor berouw en boete overblijven....

Omvèr gingen alle goede voornemens, rechtsomkeert maakte hij naar 's werelds genietingen, nu 't lampje nog zóólang schijnen zou!

BLADVULLING.

Wij spreken thans algemeen van „iemkers” en de „iemkerij”, terwijl iedereen weet, dat de stam der woorden is „imme”, de oude benaming voor „bij”.

Minder algemeen bekend is, dat de meisjesnaam „Emma” dezelfde beteekenis heeft en van dit stamwoord afgeleid is. Bij ons kent West-Friesland o. a. nog verscheidene „Immetjes”, die deftiger „Emmaatjes” heeten zouden.

De bijpassende jongensnaam „Emmo” schijnt reeds sedert de middeleeuwen in onbruik te zijn geraakt.